

Luc Bonneux is arts en epidemioloog. Hij werkt momenteel in een verpleeghuis.

Luc Bonneux

Deze aanslagen tonen hoe hulp bieden in onze genen zit

VINCENT BOON

Gebed

Het lukte me niet, om niet over de aanslagen te Brussel te schrijven. Ik was toch trots op mijn bescheiden land. Geen woorden van haat of wraak, geen oproep ten oorlog. BXL 22.03 was de zwaarste aanslag sinds de Tweede Wereldoorlog – wat bewijst hoe vreedzaam België is. Samenleven in verscheidenheid is de reden van bestaan van België. Vlamingen worstelen al 185 jaar met Franstaligen. Daar zijn geen vijf mensen voor gestorven. Onze Brusselse moslims droegen onze Belgische leuze: ‘Eendracht maakt macht’. We zitten in dezelfde boot en moeten samen varen. De daders waren ook typisch van bij ons. Na een carrière als professioneel Brussels kutmarokkaantje belandden ze in de zware criminaliteit en eindigden als totale loser. Hoe wij, het volk, onze kutmarokkaantjes kunnen redden van een uitzichtloze toekomst en omvormen tot succesvolle Belg: daar zal nog veel inkt over vloeien. Maar met deze moderne uitbarstingen van suïcidaal geweld heeft de islam evenveel te maken als de paus met de seculaire moordpartijen van het Ierse republikeinse leger.

Het obligate ‘Bid voor Brussel’ dook weer op. Het is een demonstratie van medeleven, maar een Cochrane-review van tien studies met 7646 proefpersonen toont dat bidden niets uithaalt. Een opperwezen is niet uit te sluiten. Maar dat wil niet zeggen dat de theologie achter bidden mag ontsnappen aan rationele analyse. Zo gauw je de ratio verlaat voor blind geloof, behoort een paradijs met 72 maagden als beloning voor suïcidale moordenaars ook tot de mogelijkheden. Jahweh is jong, niet veel ouder dan 3000 jaar. God is liefde, zeggen ze, maar in het

Oude Testament heeft Jahweh veel van een oosters despoot met een chronisch slecht humeur en een kort lontje. Professionele aanbidders zongen er de lof van hun werkgever. Hoe moordzuchtiger en wispelturiger de tiran, hoe welsprekender hij werd geprezen, uit lijfsbehoud. Een aanbeden God de Vader schiet ook als goede ouder tekort. Goede ouders beperken hun gunsten niet tot het zeurende slijmballetje dat de meeste stroop om hun mond smeert. Nog minder als ze de andere kinderen laten creperen of gruwelijk straffen. Naast mijn lieve zus ligt een nog jonge vrouw op het kerkhof, gevelde door borstkanker. Ik zie haar beide dochtertjes opgroeien in hun kunstwerkjes voor hun mama. Het idee dat een mirakel van een wispelturige god haar had kunnen redden, is obsceen.

Bidden helpt niet. Maar wat de aanslagen wel hebben aangetoond, ten overvloede, is dat mensen geen rationele, hun nut maximerende idioten zijn. Een radioloog die de aanslagen overleefde, vluchtte niet. Dat was behoorlijk irrationeel: de grootste bom is niet ontploft. Als een mantra herhaalde hij het ABC: *airway, breathing, circulation*, bij ieder slachtoffer dat hij trachtte te helpen. Hij was geen held, gewoon een dokter. Die loopt niet weg als mensen in nood zijn. Systematisch tonen deze en andere aanslagen hoe hulp bieden ons in de genen zit. We zijn intens sociale wezens. Dat is de kern van ons succes als diersoort. Eendracht maakt macht. Vroeger op de savanne, nu in Europa. Als dat een mirakel is, stiekem ingeschreven in de natuurwetten door een onzegbaar wezen, wil ik het graag omhelzen. ■